اندیشه نیک
گفتار نیک
کردار نیک

آموزش دین زرتشتی

(سال پنجم دبستان)

۵ دبستان

از انتشارات
انجمن زرتشتیان تهران
برابر برنامه های آموزش و پرورش

اندیشه نیک
گفتار نیک
کردار نیک

راه در جهان یکی است
و آن راه اشویی است

۵ دبستان

از انتشارات
انجمن زرتشتیان تهران
برابر برنامه های آموزش و پرورش

جَسمه اَونگهه مَزده
بیا به یاری من ای مزدا

آموزش دین زرتشتی

سال پنجم دبستان

ازانتشارات انجمن زرتشتیان تهران
(برابرِ برنامه‌های آموزش و پرورش)

فهرست

یادآوری

امسال سالِ آخرِ دبستان هستیم اندیشه‌ی ما بهتر و بیشتر از سالهای پیش آماده‌ی درک و یادگیری دین و آیین راستیِ اشو زرتشت است، کوشش خواهیم کرد تا درباره‌ی آنچه از دین آموخته‌ایم بیشتر بیندیشیم.

ما راستی را یادگرفتیم و دانستیم که اهورامزدا همه چیز را از روی راستی آفرید و انسان هم یکی از این آفریده‌ها است؛ دانستیم که با راستی و انجام کارهای پسندیده می‌توانیم شاد و آرام زندگی کنیم. ما با جشن‌ها آشنا شدیم و دانستیم که این سنّت‌هایِ نیک از نیاکان ما مانده و باید آنها را حفظ کرده و در برگزاری این سنت‌های خوب کوشا باشیم.

پرسش

۱ ـ چرا اندیشه و گفتار نیک با کردار نیک باید همراه باشد.

....

....

۲ ـ هر ماه زرتشتیان چند روز است؟ روزهای پنجه را نام ببرید؟

....

۳ ـ مفهوم سرود یتااهو را بیان کنید.

....

....

۴ ـ چرا تمام آفریده‌های اهورامزدا نیک هستند؟

....

۵ ـ کدام سرود است که می‌فرماید: «بخشش اهورامزدا از آن کسی است که دین‌داران نیازمندان را یاری رساند.»

....

....

۶ ـ چند نمونه از آفریده‌های اهورامزدا را نام ببرید؟

....

۷ ـ با انتشار آموزش‌های اشو زرتشت خدایان پنداری چه سرنوشتی یافتند؟

....

....

۱

یکتاپرستی در دین زرتشتی

درختان سرسبز و سر به فلک کشیده که در زیر سایه‌ی آن به استراحت می‌پردازیم و از میوه‌های آن بهره می‌گیریم به نورِ خورشید، آب، خاکِ خوب و هوایِ مناسب نیاز دارند تا رشد کنند و برای دیگران مفید باشند.

هر اتومبیل برای حرکت به موتور نیاز دارد و موتور همه‌ی ماشین‌ها برای کار کردن به بنزین یا سوخت دیگری نیاز دارند.

ما انسان‌ها برای آنکه نفس بکشیم و زنده بمانیم به هوا نیاز داریم. هر کدام از آفریده‌های اهورامزدا برای باقی ماندن به آفریده‌های دیگر اهورامزدا نیاز دارند. هیچ آفریده‌ای نیست که مستقل و بی‌نیاز باشد. تنها خود اهورامزدا است که بی‌نیاز است و

به هیچکس و هیچ چیز وابسته نیست و همه‌یِ جهان و آن چه در اوست وابسته به قدرت بی‌کران و تمام نشدنی او است.

اگر باور کنیم که خدا با کسی کینه می‌وَرزَد و خشم می‌کند از مقامِ بی‌نیازی و توانایی و یگانگیِ خدا کاسته‌ایم و او را در حدّ انسان پایین آورده‌ایم.

سرودهای **گات‌ها** که بخشی از **یسنا** را شامل می‌شود و پیامِ جاویدان اشو زرتشت را در بَر دارد با بهترین شیوه پیامِ یکتاپرستی را برای انسان روشن ساخته است. این آموزش‌ها که زمانِ سُرایشِ آنها ۱۷۳۸ سال پیش از میلاد مسیح است برای ما به یادگار مانده است.

در پیام اشور زرتشت یگانگیِ اهورامزدا و بی‌نیازی او مورد ستایش قرار می‌گیرد.

آن چه که اشو زرتشت از سوی خداوند یکتا به پیروانش آموزش داده است به صورت اندیشه، گفتار و کردار نیک در هستی و جان و دل وی نمودار شده است. در گات‌ها آمده است که همه‌ی اندیشه، گفتار و کردار اشو زرتشت الهامی است از سوی اهورامزدا، خداوند جان و خرد.

پرسش

۲ - به چه علت می‌گوییم اهورامزدا بی همتاست؟

۳ - آیا در گات‌ها از اشو زرتشت نام برده شده است؟

۴ - اشو زرتشت یکتاپرستی را چگونه شرح داده است؟

۵ - اشو زرتشت چگونه به راز هستی پی می‌برد؟

۶ - چند سال از سرایش گات‌ها می‌گذرد؟

۷ - کدام بخش اوستا، پیام اشو زرتشت را در بر دارد؟

۲

سِدره و کُشتی

پیروانِ آیین اشو زرتشت با دو نشان شناخته می‌شوند. یکی نشان **درونی** و معنوی است یعنی پیرویِ از اندیشه نیک، گفتارِ نیک و کردارِ نیک که اساسِ دین زرتشت است و دیگری نشان **بیرونی** یعنی پوشیدنِ **سدره** و بستنِ **کُشتی** است. کسی که هر دو نشان را همواره داشته باشد آیین نیاکانِ خود را به خوبی نگهداری کرده است.

سدره عبارت است از پیراهنی با آستین کوتاه و یقه‌ی گُشاد که از پارچه‌ی سفیدِ کتانی به شکل ویژه‌ای دوخته می‌شود و زرتشتیان پس از آن که سدره‌پوش شدند آن را همواره زیر لباس می‌پوشند.

کُشتی کمربندی است از پشمِ گوسفند که از ۷۲ نخ بهم بافته

شده و ما زرتشتیان آن را بر رویِ سدره به کمر می‌بندیم.

پیش از اشو زرتشت جوانانی که به سن رشد می‌رسیدند در مراسم ویژه‌ای لباس رَزم می‌پوشیدند و کمربندی بنام کَمَند بر کمر می‌بستند تا برای جنگ، مبارزه و شکار آمادگی داشته باشند و از آن پس اجازه شرکت در چنین کارهایی را داشتند.

اشو زرتشت که مخالف جنگ و خونریزی بود و مهر، عشق و فروتنی را سفارش می‌کرد. کمربند و لباس جنگ را به جامه‌ی پارسایی تغییر داد و مراسم ویژه‌ی کشتار و جنگ را به آیین معنوی صلح و دوستی تبدیل نمود. اکنون مراسم سدره‌پوشی با آداب و رسوم ویژه‌ای برگزار می‌شود. سن سدره‌پوشی بستگی به این دارد که نوجوان با خِرَدِ خود خوب را از بد تشخیص دهد و آیین نیاکان خود را انتخاب کند و رسم است که بین هفت تا پانزده سالگی سدره‌پوش می‌شوند.

اکنون که ما، در کلاس پنجم درس می‌خوانیم، بهترین زمانی است که با اندیشه و خِرَدِ پاکِ خود، آیین راستی و اشویی را که آورده‌ی اشو زرتشت است برگزینیم و آمادگی این گزینش را به پدر و مادر خود یادآوری کنیم تا در برپایی جشن سدره‌پوشیِ ما کوشش کنند. مراسم سدره‌پوشی باید به دور از تجملات و بیشتر

جنبه‌ی معنوی داشته باشد. در این مراسم اوستاهای لازم را باید یاد بگیریم و پیام دین زرتشت و آیین راستی را به خوبی فراگیریم تا آن را در زندگی به کار ببندیم و رستگار شویم.

یعنی زرتشتیان جشن سدره‌پوشی را در خانه و با شرکت خویشان و آشنایان برپا می‌دارند، گاهی از سوی انجمن‌های زرتشتیان در تالارهای بزرگ این جشن به صورت همگانی برگزار می‌گردد. در این جشن موبدها با خواندن بخش‌هایی از اوستا، کمربندِ کُشتی را بر روی سدره به تن نوجوان می‌بندند. تا او از آن پس نسبت به آیین خود پایبندی بیشتری داشته باشد و برای گسترش آیین راستی و مبارزه بر علیه کژاندیشی و دروغ کوشش کند ما زرتشتیان پس از آن همواره باید به نیایش اهورامزدا بپردازیم و پیش از نیایش، تن و جامه‌ی خود را پاک داریم. پاکی درونی که همان پاکی اندیشه است از ویژگی‌های نیایش است. اگر دل ما پر از کینه و بدخواهی باشد، یا در سر اندیشه‌هایِ ناپاک و پلید داشته باشیم هیچ‌گاه نیایش ما پسند و پذیرفته‌ی دادار اورمزدا نخواهد بود. به یاد داشته باشیم که اهورامزدا به نیایش ما نیازی ندارد. این ما هستیم که برای نیرومندیِ تن، بهره‌مندی از خردِ پاک و رسیدن به آسایش و آرامش به نیایش می‌پردازیم.

پرسش

۱ ـ سدره و کشتی چگونه تهیه می‌شود؟ ....

....

۲ ـ سن سدره‌پوشی چه هنگام است؟

....

۳ ـ چه کسی را می‌توان زرتشتی واقعی نامید؟

....

۴ ـ نشان درونی و بیرونی ما زرتشتیان چیست ؟

....

۵ ـ مراسم سدره پوشی باید چگونه باشد؟

....

۶ ـ پیش از اشو زرتشت جوانان به جای سدره و کشتی چه می‌پوشیدند.

....

۷ ـ نوجوان زرتشتی که سدره پوش می‌شود چه مسئولیتی درباره دین و آئین خود دارد؟ ....

....

۸ ـ ویژگی‌های نیایش کدام است، برای چه نیایش می‌کنیم؟

....

۳

سروش واژ
یا سروش باج

نیایش **سروش واژ** قسمت دیگری از سرودهایِ اوستا است که باید برای سدره‌پوش شدن آن را از بَر داشته باشیم و پیوسته در نیایش و پرستش اهورامزدا آنها را بخوانیم چنین است :

کِم‌نا مَزدا مَوئی‌تِه پایوم دَدات هیت
ما دِرِگوا دیدَرِشتا اَئی‌ننگهِه

ای مزدا هنگامی که بداندیش بر من می‌تازد چه کسی جز تو مرا پاسبانی می‌کند؟

***

اَنیم توَهمات آترسچا مَننگ هَسچا
یَه‌یا شیوتنااِیش اشم ثَروشتا اهورا

به جز تو، فروغ تو و اندیشه به تو که انجامِ آن پاکی و پارسایی

است چه چیز دیگری مرا پاسداری می‌کند؟

***

تام موئی دانستَوام دَئینیائی فراوَوچا

چنین آموزش دینی که پاسداری از پیام اهورایی است بمن بیاموز.

***

کِه‌وِرتِرمجا تواپوئی سِنگها یوئی هنتی

آن نیروی جهانی و مینوی را چه کسی جز تو به ما آموزش می‌دهد.

***

چیترا موئی دام اَهوم بیش رَتوم
چیژدی اَت هوئی وُهو سَروشو جنتو
مننگها

ای مزدا بر من آشکار ساز نیرویی که در پرتو منش نیک مرا به سوی تو می‌خواند.

***

مزدا اَهمائی یَهمائی وَشی کهماایچیت

خواهانم که صفت نیک فرمانبرداری و نیک اندیشی به ما ارزانی گردد. همانگونه که تو خواستاری ای مزدا.

پاتَه‌نو دَبیش‌یَن‌تَت پَه‌ایری مزداسچَه
آرمَه‌ئی‌تیش‌چَه سه‌پَن‌تَسچَه

با نیروی مهر و دوستی ما را از گزند بدخواهان رها کن

***

نَسِه‌دَئِوو دُرخش نَسِه دَئِوو چیترِ نَسِه
دَئِوو فره‌کرشتِه نَسِه دَئِوو فرَه‌دائی‌تی

نابود باد بداندیشی، نابود باد بدگفتاری، نابود باد بدکرداری.

***

اَپه‌دُرخش نَسِه اَپه دُرخش دوارَه
اَپه‌درخش وی‌نَسِه اَپاخِدرِ اَپه‌نَس‌یههِ

دور شو ای دروغ، نابود شو ای دروغ، نیست شو ای کژاندیشی .

***

مامِرِن‌چَه ئی‌نیش گه‌ئتا اَست وئی‌تیش
اَشَهه

مباد که در جهان مادی و مینوی از تو گزندی برسد.

***

نِمسچا یاآرمَه ئی‌تیش ایژاچا

درود به مهر پاکی و پارسایی

پرسش و یادآوری

۱ - نِمسچا یاآرمَه ئی‌تیش ایژاچا یعنی چه؟

....

۲ - نام فرزندان اشو زرتشت چه بود؟

....

۳ - اشو زرتشت در چه روزی به پیامبری برگزیده شدند؟

....

۴ - اشو یعنی چه؟

....

۵ - جشن‌های ماهیانه را نام ببرید؟

....

....

۶ - کدام جشن برای خشنودی روان و فروهر درگذشتگان است؟

....

۷ - چهره‌های گهنبار را نام ببرید

....

۴ نامه‌های دینیِ زرتشتیان

نامه‌ی (کتاب) دینی ما زرتشتیان **اوستا** نام دارد. کتابِ اوستا شامل بخش‌های زیر است:

یسنا، ویسپرد، خُرده‌اوستا، یشت‌ها

گات‌ها سخنان پیامبر ایرانی اشو زرتشت است که با سرودِ آن بهترین و ساده‌ترین شیوه را برای درست زندگی کردن و به خوشبختی رسیدن و رستگار شدن را به مردم جهان می‌آموزد.

گات‌ها دارای ۱۷ فصل است که در میانِ یسنا جای دارد.

گات‌ها دارای پنج بخش جداگانه است و هر بخش نام ویژه‌ای دارد:

اَهنَوَد، اُشتَوَد، سپِنتَمَد، وهوخشَترَ و - وهیشتواِش

یسنا که از واژه‌ی «یزشن» آمده است یعنی «ستایش و نیایش» دارای ۷۲ هات (فصل) است.

ویسپرد، نام نوشته‌ی دیگری از اوستا است. ویسپرد از دو واژه‌ی **ویسپَ** و **رَد** تشکیل شده است. ویسپَ یعنی «همه» و رَد یعنی «سردار» این کتاب که درباره‌ی مراسم مذهبی و نیایش‌ها است دارای ۲۳ بخش می‌باشد.

خُرده‌اوستا که شامل بخشی از یشت‌ها، نیایش‌ها، گاه‌های نماز، آفرینگان‌ها و پَتِت است کوچک شده‌ای از اوستاهای دیگر است که از زمان ساسانیان به بعد فراهم گردیده است.

به غیر از نوشته‌های بالا کتاب‌های دیگری نیز به زبان‌های اوستا و پهلوی، پازند و فارسی از نیاکان ما به یادگار مانده است. بسیاری از آنها درباره آداب و رسوم و روش زندگی و احکام مردمان سرزمین بزرگ ایران، پیش از پیامبری اشوزرتشت است که در زمان خود از ارزش ویژه‌ای برخوردار بوده است مانند «وندیداد» که دارای افسانه‌های کهن و دستورهای بهداشتی می‌باشد. بر ما پیروان اشو زرتشت بایسته است تا پیامِ گات‌ها را که درس اَشویی، آزادگی، برادری، مهر و پارسایی است در زندگی به کار بندیم و نوشته‌های دیگر اوستایی را ارج گذاریم و از آنها به

عنوان میراث ارزشمند فرهنگ و تاریخ نیاکان ایرانی خود نگهداری نماییم.

زند و پازند

در زمان ساسانیان چون زبان اوستایی، زبان رسمیِ کشور نبود. از این رو موبدان و دانشمندانِ دین نوشته‌هایِ اوستایی را به زبان آن زمان ترجمه کردند. در آن روزگار مردم به زبان فارسی‌میانه (امروزه به آن پهلوی نیز گفته می‌شود) سخن می‌گفتند. موبدان ترجمه‌ی اوستا به زبان پهلوی را **زند اوستا** نام نهادند. سپس برای واژه‌های دشوار و پیچیده گزارشی تهیه شد و آن‌گاه گزارش‌ها و نوشته‌های دیگر اوستایی به زبان فارسی ساسانی نوشته شد و نام ویژه‌ای به خود گرفت که امروز آنها را به نام **پازند** می‌شناسیم.

قسمتی از سرودِ اوستای کُشتی که به هنگام نیایش آن را می‌خوانیم:

هَمازور بیم هَمازورِ هَما آشو بیم
هَمازورِ ویش کِرفه بیم هم‌کرفه‌ی
کرفه‌کاران بیم دور آژ وَناه و وَناه‌کاران
بیم هم‌کرفه‌ی بَسته‌کُشتیان و نیکانِ و

وَهانِ هفت کشور زمین بیم

همیار باشیم با پاکان همیار باشیم همیارِ کرفه بیشترین باشیم
از گناه، گناه‌کاران دور باشیم هم کرفه بسته کشتیان و نیکان و
خوبان هفت کشور زمین باشیم .

پرسش

۱ ـ بخش‌های نامه‌ی دینی زرتشتیان را نام ببرید؟

۲ ـ پیام اشو زرتشت چه نام دارد و در کدام بخش اوستا است؟

۳ ـ بخش‌های گات‌ها چه نام دارند؟

۴ ـ واژه‌ی یسنا و ویسپرد یعنی چه؟

۵ ـ خُرده‌اوستا چه کتابی است؟

۶ ـ وظیفه ما نسبت به گات‌ها و نوشته‌های اوستایی چیست؟

۷ ـ زند و پازند چه هستند و چرا بوجود آمدند؟

۵ آتش

انسان‌های نخستین در دورانی که هنوز نتوانسته بودند آتش را در اختیار خود درآورند، در دشت‌ها و بیابان‌ها سرگردان بودند. با سرد شدن هوا و وزش بادی سرد مجبور بودند از سویی به سوی دیگر فرار کنند و همانند حیوانات وحشی به دنبال مکانی باشند تا بتوانند چند روزی در آن به سر برند، بهترین پناهگاه در آن زمان غارهای کوه بوده است.

نیاکان ما در سرزمین ایران آتش را کشف کردند و استفاده از آن را آموختند و پس از آن توانستند در یک جا بمانند و خانه و خانواده را درست کنند و چون خانواده بوجود آمد نخستین قانون پا گرفت و هرگاه چند نفر بخواهند با هم و در کنار هم زندگی کنند به نخستین چیزی که نیاز دارند «قانون» است.

قانون در زبان فارسی **داد** نامیده می‌شود. نخستین قانون را **پیشداد** می‌گفتند و هوشنگِ پیشدادی نشانه‌ای از نخستین گروه ایرانی دارد زیرا او آتش را کشف کرد تا مردم از نور و گرمای آن بهره‌مند شوند.

سپس تمدن‌های زیادی در کنار رودخانه‌ها و ساحلِ دریاها بوجود آمد. مانند تمدنِ مصرِ قدیم در کنار رود نیل یا یونان در ساحلِ دریایِ مدیترانه؛ امّا تمدنِ ایرانی در میانه‌ی دشت ایران به دور از رود و دریا بوجود آمد. این تمدن پرشکوه نشانه‌هایی از توانایی بی‌نظیرِ ایرانیانِ باستان است زیرا آنها از آب و آتش و خاک و هوا بهره بردند و زندگی را برای خود شاد و آسان ساختند.

ایرانیان از آتش به خوبی بهره گرفتند آن را پاس داشتند و گرامی شمردند و آتشکده برپا ساختند. کتابخانه در کنار آتشکده‌ها ساخته شد و افرادی به نام **آتَروان** یا آتشبان مأمورِ نگهداری و پرستاری از آتش شدند تا در روستاها و شهرستان‌ها پیوسته آتش در اختیار مردم قرار گیرد.

هنگامی که اشو زرتشت به پیامبری برگزیده شد، مردم را از نگهداری آتش باز نداشتند و فرمود آتش نشانه و نهاد روشنایی خداوند است.

مردم باز هم در آتشکده‌ها گرد آمدند. خانه، مدرسه، دادگاه و کتابخانه همچنان در اطراف آتشکده‌ها برپا گردید. باز هم در آتشکده‌ها رسم زندگی کردن و پیروی از سنّت‌هایِ نیک نیاکان به جوانان آموزش داده شد و آتشکده مکانی شد برای نیایش و ستایش اهورامزدا، خداوند یکتا و از آن هنگام جویندگان حقیقت به سوی نور و روشنایی اهورامزدا را نیایش می‌کردند و به این ترتیب آتش و آتشکده تا هزارها سال مورد احترام بود و روشنایی آتش مانند نورهای دیگر، پرستش سوی زرتشتیان قرار گرفت.

در زمان ساسانیان که آیین زرتشت، دین رسمی کشور بود، آتشکده‌های بزرگ و باشکوهی در شهرهای ایران ساخته شد. مانند آتشکده **آذرگُشَسپ** در آذربایجان و آتشکده **آذربرزین مهر** در ریوندِ نیشابور و آتشکده **آذرفَرَنبَغ** در کاریان فارس که از مهمترین آتشکده‌ها به شمار می‌آمد.

پس از حکومت ساسانی، پیروانِ آیین اشو زرتشت همچنان مشعل فروزانِ فرهنگ، تمدن و آیین نیاکان خود را پاسداری کردند. آنان در هیاهویِ ستم‌ها و آوارگی‌ها به هر کجا که رانده شدند آتشِ مهر و دوستی را نیز در آن محل استوار و از آن

نگهداری کردند و دل و جان خود را با ستایش اهورامزدا در کنار آتش گرم، شاد و خرّم نگاه داشتند. آیین زرتشت را به هر قیمتی بود از دست ندادند و برای ما به یادگار گذاشتند.

زرتشتیان، ایران و جهان هنوز هم در برخی از روزهای جشن و آیین‌ها به آتشکده‌ها می‌روند. یاد و خاطره مبارزه و پایداریِ نیاکان خود را در راه نگهداری آیین و فرهنگِ اشویی پاس می‌دارند و همواره بر زنان و مردانِ پارسایِ جهان درود می‌فرستند.

یِنگهه هاتام آآت یَسنه
پَ‌ای‌تی وَنگهو مَزداا اَهورو
وَاتا آشات هَچا یااُنگهام چا
تانس‌چا تااُس‌چا یَزَمِیده

از میان مردان و زنان آنکه رفتارش اشویی است قابل ستایش است، چنین مردان و زنانی را می‌ستاییم.

پرسش

۱ - تمدن‌های قدیمی که کنار رودخانه و دریا بوجود آمد نام ببرید؟

۲ - چرا انسان‌های قدیم در دشت و بیابان سرگردان بودند؟

۳ - هوشنگ پیشدادی که بود؟

۴ - چرا وجود آتشکده‌ها در آن زمان ضروری بود؟

۵ - آتشکده‌های مهم زمان ساسانی را نام ببرید؟

۶ - چه مراکزی در کنار آتشکده‌های نخستین تشکیل شد؟

۷ - زرتشتیان پس از حکومت ساسانی با آتش و آتشکده چه کردند؟

۸ - کدام سرودِ اوستا به زنان و مردان پارسا، درود می‌فرستد؟

چند درس کوتاه

آزادی و برابریِ زن و مرد

اَشو زرتشت به دوشیزگان و پسران اندرز داد که در گزینشِ دین و راه زندگی و پیوند زناشویی همواره از خِرَدِ پاک پیروی کنند. اَشو زرتشت دخترِ خود **پورچیستا** را نیز نخست چنین اندرز داد، سپس او را در گزینش شوهر آزاد گذاشت.

نوزودی

هر بهدینی که بخواهد در رده‌ی موبدان درآید و شایسته‌ی انجامَ آیین دینی باشد اوستاهای بایسته و آموزش گسترده و رسای دینی را زیرنظر انجمن موبدان فرا می‌گیرد و چون در آزمایش کامیاب شد برای بزرگداشت و شادباش او جشنی برگزار می‌شود که آن را جشن **نوزودی** می‌خوانند.

پنج نیروی آدمی

در یسنا، پنج قوه یا نیروی باطنی برای انسان تشخیص داده‌اند بدین شرح :

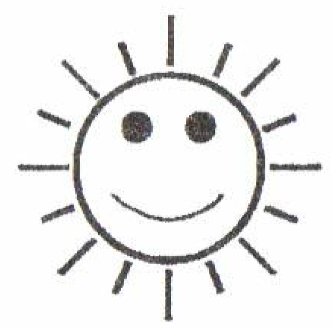
۱ ـ اهو همان جان است ۲ ـ دئنا = دین و وجدان

۳ ـ بئوذ = قوه دراکه و فهم انسانی ۴ و ۵ ـ که همان روان و فروهر است.

تن که با چشم دیده می‌شود و پس از مرگ از هم پاشیده شده هر عنصر و ماده‌ای از آن به اصل خود می‌پیوندد.

جان یا نیروی زندگی که با پیدایش تن هستی می‌یابد و با مرگ از بین می‌رود.

روان که پس از مرگ از تن رها شده و جاودان است. فروهر (فروغ آفرینش) که پرتو هستی و بخشش آفریننده است و پس از مرگ به هستی بخش می‌پیوندد.



همیشه پیروز و خندان باشید